

Vaikutusten ennakoarviointi (EVA)

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella vaikutusten ennakoarviointi tehdään pääsääntöisesti, kun päätös kohdist

- laajaan väestönosaan tai tiettyyn erityisryhmään toiminnan tai palvelurakenteen muutosten valmisteluun
- päätöksellä on välittömiä ja/tai pitkän aikavälin vaikutuksia väestön hyvinvointiin, terveyteen tai turvallisuuteen
- päätös on toiminnallisesti, taloudellisesti tai strategisesti merkittävä kansallisesti tai alueellisesti
- pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätöksiin ja niihin verrattaviin päätöksiin
- merkittävät tietojärjestelmä- ja tilainvestoinnit tai näihin rinnastettavat vuokra- ja leasingsopimukset (ml. t
- päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstöön ja/tai sen rekrytointiin

Ennakoarviointia ei tarvita, kun kyse on esimerkiksi jokin seuraavista päätösryhmistä:

- talousarvio- ja taloussuunnitelma
- lakisääteisesti velvoittavat asiat
- tiedoksi merkittävät asiat
- hallinnon sisäisiä järjestelyjä koskevat asiat
- virkaan nimeäminen tai työsopimuksen tekeminen
- yksilöasiat (esim. maksu tai korvaus)
- toiminnan seuranta ja suunnittelu, tutkimusraportit ja vastaavat
- omistaja- ja konserniohjaukseen liittyvät tavanomaiset tilinpäätösevästys- ja nimeämispäätökset
- vastaukset valtuustoaloitteisiin
- oikaisuvaatimukset ja valitusasiat

Asia: valmistelun kohteena oleva asian aihe

Asiasta päättävä taho ja lopullinen päätöksentekijä: esim. lautakunta → valtuusto

Valmistelija/t: valmistelun vastuuhenkilön/henkilöiden nimi, nimike

- vastuuhenkilöys määräytyy hallintosäännön mukaisesti
- lautakuntien valmistelevien asioiden osalta esittelijä päättää ennakkovaikutusten arvioinnin tekemisestä
- vastuuhenkilö päättää edellä kuvatuilla perusteilla, tehdäänkö vaikutusten ennakoarvio ja mikä on sen laa

Muut valmisteluun osallistuneet: esim. ketä asiantuntijoita on konsultoitu, järjestetyt asiakasarviointitilaisuudet

Päivämäärä: arvioinnin valmistumispäivämäärä

Nykytilan kuvaus:

Lyhyt kuvaus nykytilasta.

Vaihtoehtojen kuvaus:

Jos valmisteltavalla asialla vaihtoehtoja, niiden arviointi taulukon mukaisesti. Vaihtoehdot kuvataan alle ja tarv

* jos valmisteltavalla asialla on useampia vaihtoehtoja, taulukkoon voidaan lisätä sarakkeita tarpeen mukaan

Vaihtoehto 1: päätöksen tekoon valmisteltava asia

Vaihtoehto 2: 'kuvaus', jne.

Käytä taulukossa seuraavia merkkejä:

(--) merkittävä / pitkäaikainen kielteinen vaikutus

(-) vähäinen / lyhytaikainen kielteinen vaikutus

(0) neutraali, ei vaikutusta

(+) vähäinen / lyhytaikainen myönteinen vaikutus

(++) merkittävä / pitkäaikainen myönteinen vaikutus

(±) vaikutus voi olla hyvä ja / huono

Jos vaikutus on kuvattavissa sanallisesti, niin kirjoita se em. merkin yhteyteen.

Esim. Asiakasmaksujen nostaminen:

Nykytila: (maksut pidetään ennallaan)

- menetetään potentiaalinen tuottojen lisäys (arvio euromäärästä)

+ estetään pienituloisten tai paljon palveluja käyttävien maksurasituksen nousu

Arviointi tehdään soveltaen lomaketta niiden asiayhteyksien osalta, jotka päätökseen liittyvät paitsi hyvinvointialueen strategian toteutumisen osalta, joka arvioidaan kaikkien tehtävien arviointien osana.

Lisätietoja lomakkeesta:

Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen

ilkka.naukkarinen@siunsote.fi

Puh. 013 330 4503

tuu

uteen

hallintosäännön edellyttämät tarveselvitykset)

ijuuus sekä vastaa ennakkoarvion toteuttamisesta.

det

vittaessa myös seuraavan sivun lomakkeeseen.

ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI			
Päätettävä asia:	Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2026 lukien		
Asiasta päättävä taho:	Aluevaltuusto		
Vastuuvalmistelijat:	Ikääntyneiden palvelujen, perhe- ja sosiaalipalvelujen vt. toimialuejohtaja Hannele Komu		
Muut valmisteluun osallistajat:	Palvelujohtajat Marke Varis, Kati Poutanen, Halonen Jenni, Tuuli Ollila, Erja Nevalainen, Tarja Hallikainen		
Arvioinnin valmistuspäivämäärä:	19.11.2025		
Vaihtoehto 2, kuvaus			
NÄKÖKULMA VAIKUTUSTEN ARVIOINNILLE (sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä)	NYKYTILA ++ / + / 0 / - / --	VAIHTOEHTO 1 ++ / + / 0 / - / --	VAIHTOEHTO 2 ++ / + / 0 / - / --
Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategian toteutuminen (tarkentaminen tarvittaessa), arvioidaan aina jos päädytään tekemään ennakko vaikutusten arviointi Hyvinvointialueen strategia			
Arvot			
Toimintamme tarkoitus (visio)			
Toimintamme päämäärä (missio)			
Strategiset tavoitteet			
ihminen / asukas / asiakas / potilas		arvioidaan / ei arvioida	
Hyvinvointi, terveys ja terveyserot			
Onko päätöksen kohteena jokin tietty ihmisryhmä? Onko ryhmän sisällä jokin alaryhmä, jonka hyvinvointiin vaikutukset erityisesti kohdistuvat?	kohteena kaikki sosiaalipalvelua tarvitsevat (ikäntyneet, lastensuojelua, vammaispalvelua) sekä kotisairaanhoidon tarvitsevat asiakkaat	0 kohteena kaikki sosiaalipalvelua tarvitsevat asiakkaat sekä kotisairaanhoidon tarvitsevat asiakkaat	
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo			
Miten vaikutukset kohdistuvat eri väestöryhmiin? mm. sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, kieliryhmä jne.	eivät vaikuta sosiaalipalveluihin, asiakasmaksua pitää alentaa tarvittaessa	- eivät vaikuta sosiaalipalveluihin, asiakasmaksua pitää alentaa tarvittaessa, osa saattaa jättää palvelun hakematta korkeista hinnoista johtuen, vammaispalvelulain 2§ 4 mon turvaa asiakkaan palveluja	
Osallisuus, yhteisöllisyys ja vaikuttamismahdollisuudet	ei vaikutuksia	0 ei vaikutusta Voi vähentää vähävaraisten hakeutumista oikea-aikaisesti palveluihin "nostaa kynnystä hakeutua"	
Turvallisuus (mm. arjen turvallisuus, digitaalinen turvallisuus, tietoturva)	ikäntyneiden palvelujen käyttö mahdollista mm. teknologia, etälääkäri, etäpalvelut, turvateknologia, '- turvaavien/ennaltaehkäisevien palveluiden käyttö voi vähentyä	- voi vähentää palvelujen käyttöä kohonneiden asiakasmaksujen takia ja hakeutumista oikea-aikaisesti palveluihin	
Työllisyys ja toimeentulo	asiakasmaksut voivat vaikuttaa toimeentuloon, asiakasmaksua tulee alentaa tarvittaessa. Ateriamaksujen laskutustapa ei ole kannustava ja kuntouttava (kaikkien aterioiden ostaminen on halvempaa kuin jos itse pystyy huolehtimaan osasta aterioista)	- asiakasmaksut voivat vaikuttaa toimeentuloon heikentävästi. Ateriamaksujen laskutustapa voi heikentää kuntoutustavoitteisiin pääsemistä.	
Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus sekä digitaalinen esteettömyys	- Voi vähentää vähävaraisten hakeutumista oikea-aikaisesti palveluihin "nostaa kynnystä hakautua"	0 '- Saavutettavuus voi heikentyä	
Liikkuminen ja liikunta (esim. minkälaisia vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden liikkumiseen ja kulkutavan valintaan tai liikuntaa järjestävien toimijoiden toimintaedellytyksiin)	ei vaikutusta	0 ei vaikutusta	
Organisaatio ja henkilöstö		arvioidaan / ei arvioida	
Muutokset johtamisjärjestelmään sekä toimivalta- ja vastuunjakomuutokset organisaatiossa	ei vaikutuksia	ei vaikutuksia	
Organisaation tehtävien määrä, laatu ja menettelytavat	tehdään laskelmia ja maksunalennuspäätöksiä	- voi lisätä viranomaisten tehtäviä, kun tehdään laskelmia ja maksualennuspäätöksiä, lisää viranomaisen harkintamäärää (huollolliset, yksilölliset ratkaisut)	
Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus (esim. työtehtävien muutokset?)	ei vaikutuksia	- lisää viranomaistehtäviä liittyen mm. päätöksentekoon	
Henkilöstön työkyky, hyvinvointi, turvallisuus, osaaminen (esim. koulutustarpeet) ja yhdenvertaisuus	ei vaikutuksia	- voi lisätä koulutustarpeita, heikentää työkykyä (lisääntynyt työmäärä)	
Organisaation raportointi-, viestintä-, tiedottamis- ja selvityselvoitteet sekä kielelliset velvollisuudet	ei vaikutuksia	- lisää asiakkaille päin viestintää mm. asiakasmaksujen muutoksista selkokielellä	
Kumppanuudet		arvioidaan / ei arvioida	
Kunnat			
Viranomaiset			
Järjestöt			
Tytäryritykset			
Inhouse-yritykset			

Muut yritykset (esim. palvelutuottajat)		Yksityinen palvelutuotanto saattaa C51 kun asiaksmaksut asiakkaan näkökulmasta lähentyvät toisiaan.	
Oppilaitokset			
Seurakunnat			
Muut (mitkä?)			
Ympäristö arvioidaan / ei arvioida			
Ilmasto ja hiilijalanjälki		- lisää tulostamista uusien päätösten kautta	
Ihmisten elinolot (fyysinen elinympäristö, asuinolot)		- asiakas voi joutua etsimään halvempaa asumismuotoa. Jos tukipalveluita ei haeta oikea- aikaisesti voi asiakas tarvita asumispalvelua aikaisemmin	
Ympäristön terveellisyys / hyvinvointivaikutukset, viihtyisyys ja turvallisuus, virkistyskäyttö			
Maaperä, vesistöt, luonnonvarat ja luonnon monimuotoisuus			
Maisema, kunta- tai kaupunkikuva ja kulttuuriperintö			
Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne			
Jätteiden määrä, jätehuolto			
Varautuminen ja huoltovarmuus			

Talous ja elinvoima		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutus hyvinvointialueen talouteen ja sen kestävyyteen		+	lisää asiakasmaksutuottoja ja sitä kautta parantaa hva:n taloustilannetta
Vaikutus eri väestöryhmien taloudelliseen asemaan	-		- asiakasmaksut voivat vaikuttaa toimeentuloon heikentävästi, lisätä köyhyyttä ja sairastavuus saattaa lisääntyä, kun ei hoideta itseään, ei osteta tarpeellisia palveluja. Asiakasmaksukaton euromäärän noustessa vähän palveluja käyttävillä maksurasitus voi nousta, jos tulot eivät kasva samassa suhteessa kuin maksukatto. Maksukatto suojaa kuitenkin maksurasitukselta siten, että maksukaton täyttymisen jälkeen sitä kerryttävät palvelut ovat maksuttomia (pl. lyhytaikainen laitoshoido, josta peritään alempi maksu kuin ennen maksukaton täyttymistä).
Yritysten toimintamahdollisuudet ja niiden välinen kilpailu sekä markkinoiden toimivuus			
Alueen elinvoima (mm. vetovoima, houkuttelevuus, imago, pitovoima, muuttoliike, asuinrakenteen monipuolisuus)			-Yritysten markkinat voivat kasvaa kun asiakasmaksut lähentyvät toisiaan
Tuottavuus (tuotos/panossuhde)			
Mitä panostuksella saadaan aikaan?			
Palvelutuotannon ja elinkeinorakenteen muutos			
Vammaiset (jos tarpeen tehdä tarkempi arviointi vammaisten näkökulmasta)			
		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen			
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen			
Vaikutukset vammaisten taloudelliseen asemaan			
Vanhukset (jos tarpeen tehdä tarkempi arviointi vanhusten näkökulmasta)			
		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen		0	ei ole vaikutusta palvelujen saatavuuteen, mutta saattaa vaikuttaa palvelujen kysyntään
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen		-	vanhukset voivat jättää tarpeellisia palveluja käyttämättä ja saattavat nopeammin ajatua suoraan raskaisiin ja kustannuksiltaan kalliisiin palveluihin
Vaikutukset vanhusten taloudelliseen asemaan		-	voi heikentää taloudellista asemaa varsinkin paljon palveluja käyttävien ja sairastavien osalta. Toimentulotuen tarve voi kasvaa.
Lapset ja nuoret			
		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen			
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen			
Vaikutukset vanhusten taloudelliseen asemaan			
Tehdään laajempi lapsivaikutusten arviointi	ei	ei	
Tarvitaanko asiasta lausuntoja			
		tarpeeton poistetaan	
Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen lautakunnalta	ei	ei	
Tulevaisuuslautakunnalta	ei	ei	
Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnalta	ei	ei	
Lapsi- ja perheasiainneuvostolta	kyllä	kyllä	- lausunto liitetään valmisteluaineistoon
Vammaisneuvostolta	kyllä	kyllä	- lausunto liitetään valmisteluaineistoon
Vanhusneuvostolta	kyllä	kyllä	- lausunto liitetään valmisteluaineistoon
Nuorisovaltuusto	kyllä	kyllä	- lausunto liitetään valmisteluaineistoon
Muulta taholta tai toimielimeltä	ei	ei	

Erikseen arvioitavat asiat			
Liittyykö asiaan hankinta	kyllä/ei	kyllä - hankintayksikön informointi, hankinnan aikataulun ja lainsäädännöllisten asioiden selvittäminen osana valmistelua	
Edellyttääkö asia investointia tai investointiin rinnastettavaa vuokra- tai leasingopimusta	kyllä/ei	kyllä - taloushallinnan informointi ja investoinnin edellytysten selvittäminen investointiohjelmassa	
Asiasta tehty erillinen tarveselvitys	kyllä/ei		
Tarvitaanko erillinen riskien arviointi	kyllä/ei	kyllä - arvioidaan riskienhallinnan ohjetta soveltaen	
Johtopäätökset (lyhyt yhteenveto)			
Päätösten vaikutusten seurannasta päättäminen			